

Nâng cao bản lĩnh chính trị cho cán bộ, phóng viên báo Công an nhân dân

ThS. NGUYỄN THỊ THÀNH

Học viện Chính trị Công an nhân dân; Email: thanhxdxuyen@gmail.com

Tóm tắt: Bản lĩnh chính trị là phần cốt lõi, cơ bản nhất của bản lĩnh con người. Xây dựng, nâng cao bản lĩnh chính trị cho cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân (CAND) nói chung, cho cán bộ, phóng viên báo chí trong CAND nói riêng là nhiệm vụ quan trọng, làm cho cán bộ, phóng viên báo chí thấm nhuần sâu sắc mục tiêu, lý tưởng cách mạng, nắm vững đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước, từ đó phát huy cao nhất năng lực công tác, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao.

Từ khóa: bản lĩnh chính trị, phóng viên, báo chí, Công an nhân dân.

1. Đặt vấn đề

Đội ngũ phóng viên, biên tập viên cơ quan báo chí CAND nói riêng và các phóng viên các cơ quan báo chí nói chung và có vai trò quan trọng trong tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước đến nhân dân thông qua phương tiện báo chí. Đặt trong bối cảnh hiện nay, khi tình hình thế giới diễn biến nhanh chóng, phức tạp khó lường; cuộc đổi mới đất nước đã và đang xuất hiện nhiều vấn đề mới về cả về lý luận và thực tiễn cần phải nghiên cứu, xử lý, giải quyết kịp thời; cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư (cách mạng 4.0) đã và đang tạo ra sự thay đổi nhanh chóng và mạnh mẽ trong toàn bộ hoạt động báo chí của nước nhà⁽¹⁾. Điều này một mặt giúp cho đội ngũ phóng viên báo chí có thể sáng tạo ra những sản phẩm truyền thông mới, đa dạng về hình thức, phong phú về nội dung đáp ứng nhu cầu cao của độc giả. Mặt khác, nó cũng đặt ra đối với đội ngũ những người làm báo bên cạnh việc thường xuyên chú trọng bồi dưỡng về năng lực, chuyên môn nghiệp vụ thì cũng phải chăm lo giữ gìn, rèn luyện phẩm chất đạo đức, hiểu biết sâu sắc đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; am tường lý luận, sâu sát thực tiễn; có năng lực nghiên cứu và đặc biệt là có bản lĩnh chính trị vững vàng để sử dụng vũ khí sắc bén của họ phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng. Đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, bởi hiện nay, chúng ta đang phải đối mặt với rất nhiều thách thức, trong đó có việc nhận diện, đấu tranh với thông tin bịa đặt, xấu độc; thách thức trong việc vượt qua những cám dỗ của bản

thân khỏi yếu tố tác động bên ngoài để có những tác phẩm có ☐ tâm, có ☐ tâm thể hiện rõ trách nhiệm xã hội của nhà báo.

Vì vậy, nâng cao bản lĩnh chính trị cho những người làm báo vừa là yêu cầu khách quan của công cuộc đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng, vừa là đòi hỏi từ chính các cơ quan báo chí, truyền thông để có thể góp phần xây dựng nền báo chí Việt Nam cách mạng và chuyên nghiệp.

2. Bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ, phóng viên báo chí Công an nhân dân hiện nay

Trong tiến trình cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm đến hoạt động báo chí, coi báo chí là công cụ đắc lực để tuyên truyền, vận động nhân dân, là vũ khí sắc bén đấu tranh luận điệu phản động, xuyên tạc của các thế lực thù địch. Thời gian qua, Bộ Chính trị Ban chấp hành Trung ương Đảng đã ban hành nhiều văn bản về báo chí như: Thông báo kết luận 162-TB/TW của Bộ Chính trị (khóa X) ☐ Về một số biện pháp tăng cường quản lý báo chí trong tình hình hiện nay; Thông báo kết luận số 41 và 68-TB/TW của Bộ Chính trị (khóa X) ☐ Về một số biện pháp tăng cường lãnh đạo, quản lý công tác báo chí; Đặc biệt, Hội nghị Trung ương 5 (khóa X) đã ra Nghị quyết ☐ Về công tác tư tưởng, lý luận, báo chí trước yêu cầu mới ☐ Để triển khai thực hiện Nghị quyết Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã ban hành nhiều quy định, quy chế xác định rõ hơn thẩm quyền, trách nhiệm và quan hệ phối hợp giữa các cơ quan có liên quan trong công tác chỉ đạo, quản lý báo chí.

Báo chí CAND vừa phải thực hiện tốt các chức

năng, nhiệm vụ theo quy định của Luật Báo chí, vừa phải tuân thủ các quy định đặc thù của ngành. Do đó, yêu cầu, đòi hỏi về việc xây dựng, nâng cao phẩm chất, bản lĩnh chính trị của cán bộ, phóng viên báo chí trong lực lượng Công an là vấn đề có tính nền tảng, cốt lõi. Trải qua các thời kỳ cách mạng, bắt đầu từ những tập san nội bộ, đến nay lực lượng CAND đã có 23 đơn vị báo chí với 17 ấn phẩm phát hành công khai, 17 ấn phẩm lưu hành nội bộ⁽²⁾.

Trong quá trình công tác, chiến đấu, báo chí CAND luôn nắm chắc quan điểm, đường lối của Đảng, bám sát và phản ánh kịp thời, sinh động thực tiễn công tác, chiến đấu và xây dựng lực lượng CAND. Các cơ quan báo chí CAND luôn kịp thời tổ chức phổ biến, quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc, hiệu quả các chủ trương, nghị quyết, chỉ thị, quy định của Đảng, Nhà nước và Bộ Công an, tổ chức sâu rộng nhiều đợt sinh hoạt chính trị trong đơn vị như quán triệt thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XI, XII), Kết luận 21-KL/TW, ngày 25/10/2021 của Hội nghị Trung ương 4 (khóa XIII) về đẩy mạnh xây dựng Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hóa". Nghị quyết 16-NQ/ĐUCA ngày 18/01/2023 của Đảng ủy CATW về tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng đáp ứng yêu cầu xây dựng lực lượng CAND thật sự chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; phong trào "Vì An ninh Tổ quốc năm 2023"...

Trên mặt trận tư tưởng, báo chí CAND đã có 785 tin, bài thông tin, tuyên truyền đậm nét các sự kiện chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội nổi bật của đất nước, Ngành; tích cực đấu tranh với các quan điểm sai trái, thù địch, góp phần bảo vệ và giữ vững chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, bảo vệ quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước với hơn 390 tác phẩm báo chí đã được đăng tải, phát sóng cùng 02 giải thưởng báo chí viết về "Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới". Đồng thời, báo chí CAND đã phát sóng, đăng tải 4.462 tin, bài, phóng sự tuyên truyền về những chiến công, thành tích, điển hình tiên tiến, gương người tốt, việc tốt trong đấu tranh phòng, chống tội phạm góp phần nâng cao vị thế và lan tỏa, xây dựng hình ảnh đẹp về người Công an cách mạng trong lòng nhân dân⁽³⁾. Báo chí CAND đã thực sự trở thành phương tiện quan trọng giúp Đảng ủy Công an Trung ương và Bộ Công an chỉ đạo các mặt công tác, tuyên truyền, phổ biến chủ trương, đường lối

của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về an ninh, trật tự với 396 tin, bài⁽⁴⁾; đó còn là diễn đàn trao đổi, học tập, nâng cao trình độ về lý luận chính trị, nghiệp vụ, pháp luật, khoa học, kỹ thuật của cán bộ, chiến sĩ. Báo chí cũng thực hiện tốt vai trò cầu nối giữa lực lượng Công an với các cơ quan, tổ chức và nhân dân trong cuộc đấu tranh phòng, chống tội phạm, là phương tiện tuyên truyền cổ vũ, động viên các tầng lớp nhân dân tham gia phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc với hơn 300 tin, bài về chủ đề trên được đăng tải⁽⁵⁾.

Về đội ngũ làm báo, các cơ quan báo chí CAND đã có nhiều cố gắng, nỗ lực, chú trọng xây dựng, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ phóng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, có kỹ năng nghiệp vụ, năng lực công tác. Đội ngũ cán bộ, phóng viên báo chí trong CAND bao gồm bộ phận thuộc biên chế CAND và bộ phận công tác theo hợp đồng lao động của tòa soạn [với 526 cán bộ biên chế, 454 nhân viên hợp đồng với hàng trăm ấn phẩm, chương trình được phát hành, phát sóng hàng tháng⁽⁶⁾]. Đối với cán bộ, phóng viên trong biên chế CAND bao gồm những cán bộ, phóng viên được tuyển chọn, điều động từ các trường CAND hoặc từ công an các đơn vị, địa phương, là những người đã có quá trình đào tạo chính quy trong CAND, do đó, có nền tảng cơ bản, vững chắc về chính trị tư tưởng, về trình độ nghiệp vụ, được tôi luyện qua quá trình công tác. Đối với cán bộ, phóng viên học tập các trường ngoài CAND, qua quá trình công tác được tuyển dụng vào biên chế CAND cũng đã được bồi dưỡng, đào tạo về chính trị, nghiệp vụ, cùng sự bồi đắp, rèn dũa của các cấp ủy đảng nên từng bước xây dựng, nâng cao bản lĩnh chính trị, đáp ứng yêu cầu đề ra.

Bên cạnh những người làm báo từng trải, có nhiều kinh nghiệm trong nghề nghiệp vẫn tiếp tục phát huy, đóng góp trong công tác báo chí thì đội ngũ những người làm báo trẻ ngày càng được tăng cường, được đào tạo cơ bản, bao gồm nghiệp vụ an ninh, kiến thức pháp luật và kỹ năng báo chí. Qua tôi luyện trong thực tiễn, nhiều cán bộ, phóng viên đã trưởng thành, được bổ nhiệm vào các vị trí khác nhau trong tòa soạn. Với bản lĩnh chính trị vững vàng, ngòi bút sắc bén, ở vị trí công tác nào, những người làm báo CAND đã thể hiện được bản lĩnh và tính chiến đấu của mình trong từng tác phẩm.

3. Một số hạn chế và nguyên nhân

Tuy nhiên, trong công tác chính trị, tư tưởng của đội ngũ cán bộ, phóng viên trong CAND vẫn còn bộc lộ

một số hạn chế. Đó là một số cán bộ, phóng viên còn ngại khó, ngại khổ, chưa chú trọng tìm tòi, nghiên cứu để có các bài viết chuyên sâu, chủ yếu chỉ đưa tin, bài phản ánh thuần túy. Một số phóng viên có xu hướng nghiêng về thông tin, phản ánh, bình luận các vấn đề tiêu cực trong xã hội mà coi nhẹ hoặc không hứng thú khi tuyên truyền, giới thiệu những yếu tố tích cực, những điển hình tiên tiến. Khi tác nghiệp, còn những trường hợp thiếu tầm nhìn bao quát và chiều sâu tư tưởng, nghiệp vụ, không nắm bắt được bản chất vấn đề dẫn tới có những cách nhìn phiến diện, không khách quan. Đặc biệt, trong xu hướng báo chí bị tác động mạnh bởi các trang mạng xã hội (như blog, facebook...), các luồng tư tưởng đa chiều trên mạng xã hội sẽ gây phân tâm, dao động trong cách nhìn, cách nghĩ về các vấn đề chính trị, xã hội, nếu bản lĩnh chính trị không vững vàng sẽ dễ bị hút vào các luồng quan điểm đa chiều trên mạng xã hội. Hiện nay, nhiều nhà báo, nhà văn có các trang blog, facebook riêng và tạo độ "hot" bằng cách cập nhật, bình luận với những nhân quan riêng về các vấn đề, sự kiện nóng liên quan chính trị, xã hội trong nước, quốc tế, trong đó có những thông tin, vấn đề chưa được kiểm chứng, những vấn đề thuộc bí mật Nhà nước, vấn đề riêng tư, nhạy cảm.

Một số phóng viên khi viết bài, bình luận trên trang mạng xã hội còn theo cảm hứng, thiếu cân nhắc yếu tố chính trị, nghiệp vụ. Mặc dù phóng viên báo chí CAND không tự ý lập các mạng xã hội có nội dung chống đối, sai trái song việc đưa lên những bài viết, hình ảnh, bình luận mang quan điểm cá nhân thì trong một số trường hợp cũng gây dư luận không tốt, kể cả việc chia sẻ, trích dẫn bài viết, hình ảnh từ trang mạng khác hoặc có các bình luận thiếu tích cực.

Nguyên nhân hiện trạng trên trước hết do sự tác động mạnh mẽ của hệ thống báo chí, mạng xã hội, người làm báo có tâm lý tìm kiếm, tiếp cận các thông tin mới, thông tin có tính hậu trường, thông tin tiêu cực... và bị ảnh hưởng bởi các thông tin này. Họ có thể bị chi phối, có cách nhìn phiến diện nếu không làm chủ được luồng thông tin. Nhưng cái gốc vẫn là bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng, đó là yếu tố nền tảng. Một số người chưa được đào tạo, rèn dũa bài bản trong CAND, nhất là những người không học tập trong các trường Công an, được tuyển dụng từ ngành ngoài nhưng kinh nghiệm, quá trình công tác còn mỏng có thể bị "hút" bởi các quan điểm trên mạng.

Điểm nữa, đặc thù của phóng viên báo chí thường mang màu sắc cá nhân. Trước các luồng quan điểm đa

chiều, nhất là những vấn đề chính trị, xã hội được dư luận quan tâm, nhiều phóng viên có tâm lý thể hiện quan điểm riêng của mình và dễ ngộ nhận việc thể hiện quan điểm đó là chứng tỏ trình độ hiểu biết, khả năng nhận thức của bản thân. Khi những bài viết đó không thể đăng trên báo chí thì một số người tự ý đưa lên mạng xã hội và bằng cách này để thu hút lượng truy cập, từ đó muốn chứng tỏ sự nổi tiếng "ngược". Cũng có hiện tượng, trong các tin, bài đưa lên báo, tạp chí thì rất rõ ràng, đúng chủ trương, đường lối nhưng quan điểm thể hiện trên các mạng xã hội của họ lại không hoàn toàn như vậy, thậm chí sai lệch.

4. Kiến nghị giải pháp nâng cao bản lĩnh chính trị cho cán bộ, phóng viên báo chí Công an nhân dân.

Trong xã hội hiện đại, vị thế, tầm ảnh hưởng, sức mạnh của báo chí ngày càng được khẳng định, chưa khi nào quyền lực của báo chí, khả năng tập hợp quần chúng, tạo dư luận xã hội lại thể hiện rõ ràng, mạnh mẽ, nhanh chóng như ngày nay. Báo chí có thể tạo ra dư luận xã hội và đưa sự kiện, con người ra trước sự phán xét của dư luận xã hội. Chính vì vậy, nhà báo càng cần phải có những phẩm chất chính trị, đạo đức và phẩm chất nghề nghiệp xứng đáng, cần luôn ý thức và rèn luyện phẩm chất đạo đức công dân và đạo đức nghề nghiệp.

Để nâng cao bản lĩnh chính trị của đội ngũ cán bộ, phóng viên báo chí trong Công an nhân dân trong giai đoạn tới, theo chúng tôi cần làm tốt hơn các nhóm giải pháp sau:

Một là, tăng cường công tác giáo dục, bồi dưỡng về lý luận chính trị, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước. Nhiều người làm báo, tạp chí trong CAND có kiến thức chuyên môn về báo chí nhưng chưa có am hiểu sâu về nghiệp vụ Công an, chưa được đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị đầy đủ. Do đó, khi đánh giá, nhìn nhận các vấn đề, sự kiện chính trị, xã hội thiếu chiều sâu, tầm bao quát. Việc học các môn chính trị Mác - Lênin ở nhiều trường chỉ ở mức tối thiểu, nếu quá trình công tác không được bồi dưỡng thêm sẽ không đảm bảo nền tảng lý luận chính trị cần thiết. Hiện nay, chúng ta coi trọng việc đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cao cấp cho cán bộ, lãnh đạo, song ở các cơ quan báo chí, phóng viên làm việc trong môi trường chịu sự tác động ngoại cảnh rất lớn mà thiếu bản lĩnh chính trị sẽ dễ dẫn tới những cách nhìn lệch lạc, phiến diện. Việc mở các lớp đào tạo, bồi dưỡng có thể theo nhiều hình thức như: nói chuyện thời sự, nghe báo cáo chuyên đề, mở các lớp bồi dưỡng trung, ngắn hạn cho

từng nhóm đối tượng cụ thể. Cùng với đó là tăng cường đào tạo, bồi dưỡng kiến thức nghiệp vụ. Chúng ta có các lớp 6 tháng đào tạo trình độ nghiệp vụ cho người bên ngoài tuyển dụng vào Công an nhân dân, tuy nhiên số lao động hợp đồng lại chưa qua trường lớp này.

Thứ hai, cần có định hướng tuyên truyền kịp thời. Thông qua giao ban báo chí hằng tuần, Ban Tuyên giáo Trung ương định hướng công tác thông tin tuyên truyền chủ đạo trong tuần đến các cơ quan báo chí, nhắc nhở những biểu hiện vi phạm, biểu dương những cơ quan báo chí làm tốt. Đối với mỗi cơ quan báo chí, trên cơ sở các định hướng của Ban Tuyên giáo Trung ương, của cơ quan chủ quản cần phổ biến, truyền đạt kịp thời để các cán bộ, phóng viên nắm rõ và thực hiện nghiêm túc.

Thứ ba, cần giáo dục, định hướng đối với cán bộ, phóng viên trong việc lập và sử dụng các trang mạng xã hội. Đây là vấn đề quan trọng liên quan đến vấn đề lập trường, tư tưởng chính trị của người làm báo thể hiện qua các trang mạng cá nhân (facebook, blog...), là vấn đề nóng hiện nay nhưng chưa được đề cập rõ ràng.

Hiện nay, luật pháp không cấm cá nhân tham gia, sử dụng mạng xã hội nên đây là quyền của mỗi người. Tuy nhiên, trong lực lượng CAND, việc cá nhân tham gia, sử dụng mạng xã hội phải tuân thủ những quy định của ngành (như việc không đưa các bí mật, các quy định, thông tin, hình ảnh nội bộ... lên mạng xã hội). Do đó, việc viết gì, thông tin gì lên mạng xã hội tuy là vấn đề cá nhân song cũng cần phải được định hướng kịp thời, tránh đưa những quan điểm, suy nghĩ lệch lạc lên mạng xã hội hoặc tham gia, cổ súy những quan điểm, tư tưởng đó dưới dạng chia sẻ thông tin, bình luận... Chúng ta biết rằng, việc biên tập, kiểm soát thông tin khi đăng trên các ấn phẩm báo, tạp chí đều có quy trình chặt chẽ, do đó khó có thể để lọt những tin, bài, hình ảnh vi phạm về chính trị, pháp luật. Bản thân mỗi con người cũng có thể thể hiện hai trạng thái: chấp hành nghiêm túc trong các bài viết, trong biên tập, trong phát biểu hội họp hoặc tham gia các hoạt động chính thống khác. Nhưng họ lại có thể biểu hiện quan điểm, tư tưởng khác khi ở ngoài cơ quan và điều này sẽ ảnh hưởng đến vấn đề đó được đưa lên facebook, blog...

Trong bối cảnh công nghệ mạng phát triển, việc xem xét quan điểm, tư tưởng của một cá nhân nói chung, của phóng viên báo chí nói riêng cần phải được thể hiện đầy đủ về ý thức, thái độ, quan điểm trên các mạng xã hội. Lâu nay, chúng ta thường chỉ nói đến quan điểm, tư tưởng trong phát ngôn, hành động liên quan công việc chuyên môn mà chưa đề cập rõ ràng khi họ

thể hiện trên mạng xã hội. Khi sử dụng mạng xã hội, cán bộ, sĩ quan phải chấp hành nghiêm quy định của ngành, không nói, phát ngôn trái với quan điểm, đường lối của Đảng, của lực lượng CAND. Tuyên truyền, giáo dục để ngăn ngừa những biểu hiện như lập facebook, blog rồi đưa các bài viết, hình ảnh hoặc cổ súy các bài viết, hình ảnh có nội dung ảnh hưởng đến các vấn đề chính trị, quan điểm, đường lối của Đảng, của ngành (kể cả việc ấn like, comment (bình luận), chia sẻ đường dẫn...). Trong khi đó, lãnh đạo cơ quan báo chí có thể không sử dụng mạng xã hội hoặc có sử dụng cũng khó thể nắm hết được các cán bộ, phóng viên thuộc quyền sử dụng, thông tin trên đó như thế nào, ảnh hưởng chính trị, pháp luật ra sao. Do đó, điều quan trọng nhất là công tác định hướng và có biện pháp kiểm soát nếu trường hợp nào đó vi phạm, tùy mức độ để uốn nắn, chấn chỉnh, nếu vi phạm có tính chất thường xuyên, ảnh hưởng lớn thì phải làm rõ vấn đề quan điểm, tư tưởng chính trị để có biện pháp xử lý nghiêm.

Thứ tư, việc giáo dục chính trị, tư tưởng phải gắn với bồi dưỡng, trau dồi kỹ năng nghề nghiệp. Nhà báo cần có năng lực nghề nghiệp bởi nó quyết định đến việc giải quyết tốt mối quan hệ giữa việc bảo đảm thông tin nhanh chóng, chính xác, nhưng đồng thời đúng định hướng chính trị. Để có độ nhạy bén chính trị đòi hỏi nhà báo phải nắm được mạch chủ đạo của đời sống chính trị, xã hội để phát hiện vấn đề và chọn thời điểm cũng như tìm cách thức thông tin phù hợp, có hiệu quả. Một hiện tượng tiêu cực trong xã hội là đáng bị lên án, nhưng nếu thông tin vào thời điểm không thích hợp, hoặc thông tin quá liều lượng cần thiết, thì chẳng những không có tác dụng giáo dục, trái lại, làm cho tình hình ở cơ sở ấy càng thêm nghiêm trọng hơn. Đấu tranh chống tiêu cực, bài trừ các tệ nạn xã hội là cần thiết nhưng phải đảm bảo mang lại hiệu quả cao và vẫn giữ vững ổn định chính trị - xã hội. Đây là một nhiệm vụ khó khăn, đòi hỏi mỗi nhà báo phải nhanh nhạy, nắm bắt vấn đề, xử lý thông tin chuẩn xác bằng bản lĩnh chính trị, bằng đạo đức nghề nghiệp và trình độ chuyên môn./.

(1), (2), (3), (4), (5) Cục truyền thông Công an nhân dân (2023), *Tài liệu Hội nghị Tổng kết công tác năm 2022 triển khai chương trình công tác năm 2023*.

(6) Nguyễn Đình Thi (2022), "Xây dựng đội ngũ cán bộ chuyên trách công tác báo chí Công an nhân dân trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh, phản bác quan điểm sai trái thù địch", *Tạp chí Lý luận chính trị Công an nhân dân*, số 11. tr.52-56.